

SABIRSIZLIK ZAMANI

Sayı: Mart

Fiyat: 4 TL

*"...Proletarya verdi üç yiğidini
Bayraklaştırdı gelecek ümidini*

Ölümsüzleştirdi eserini

Necati, Ethem, Seyit yoldaşlar"

Seyit KONUK

İbrahim Ethem COŞKUN

Necati OARDAR

İçindekiler

“Pencereyi Aç, Sesin Sarsın Dünyayı”	2
#AlternatifiniYarat	3
Bu Senin Dilin	5
Örgütlenme Üzerine	7
Sömürünün Kaynağı: Eleştiriden Anlamlandırmaya Anlamlandırmadan Praksise – II	9
a. Kullanım Değeri, Değişim Değeri ve Emek Değer Teorisi	9
b. Emek Değer Teorisinin Tamamlanması	10
c. Sömürünün Kaynağı: Artı-Değer	10
Yaşam	12
Sistemin Mi, İnsanın Mı Tasarımı?	15
Gençliğin Savaşa Karşı Tavrı Üzerine	17
<u>Bulmaca</u>	19

“Pencereyi Aç, Sesin Sarsın Dünyayı”

Mart kapıdan baktırır kazma kürek yaktırır derler. Mart ayına yeni sayımızla “Merhaba” diyoruz. Nasılsınız sevgili okurlarımız? Bizi sormaya gerek yok çünkü biz her zaman umutluyuz. Dünya ise kaynayan bir kazan gibi... Hadi öyleyse Şubat ayında neler olmuş hatırlayalım.

Ekonomik kriz nedeniyle insanlar intiharlara devam ediyor. Geçtiğimiz günlerde Adem Yarıcı Hatay Valiliği önünde ‘‘Çocuklarım aç.’’ Diyerek kendini yaktı. Daha bunun acısını atlatmamışken İstanbul Üniversitesi’nde okuyan Hakan Taşdemir adlı arkadaşımız borçları ve işsizliği yüzünden intihar etti. Bunun üzerine basın açıklaması yapmak isteyen üniversite öğrencilerine polis saldırdı. Halit Yılmaz isimli turizm çalışanı banka borçları nedeniyle intihar etti. Yalnız biliyoruz ki, bunlar intihar değil cinayet sevgili okurlarımız, bunlar sistemin kurbanları. Bekçilere artık birer polis gibi yetkiler verildi. ‘‘Bunlar Türkiye’de beklenen ayaklanmaya karşı alınan önlemler mi?’’ sorusunu akıllarımıza sokmuyor değil. Kapitalist sistem her yerde çökmeye devam ediyor. Üniversite öğrencileri İBB önünde ulaşım zamlarını protesto etmek amacıyla bir eylem düzenledi. Bu arada Türkiye-Suriye hattı da gergin, Idlib bölgesinde sermayenin daha büyük bir savaşı kışkırtma çabaları devam ediyor. Dünya’da ise birçok ayaklanma baş göstermişken, coronavirus nedeniyle Çin ekonomisi hızla düşüşe geçti. İran’da virüs yüzünden ölen kişilerin sayısının artmasıyla Türkiye-İran sınırından geçiş izni yasaklandı. Evet, dünya gündem, ne kadar da yoğun ve değişken değil mi?

Zamlar, intiharlar, geleceksizlik, kadına yönelik şiddetin yoğunlaşması... Yanı başımızda en yakıcı şekilde hissettiğimiz sorunların bazıları. Bunları sayarken umutsuzluğa kapılmayın. Çünkü çözüm yolunu biliyoruz ve birlikte mücadele ederek başarabiliriz sevgili dostlar. Bizler de bunun için sizlerin sesi olmaya devam edeceğiz. Unutmayın, sizler de bu sorunların farkında olan ve bunlara sessiz kalmayacak insanlar olarak birer mücadele arkadaşımızsınız aslında.

Peki, bu sayımızda sizleri neler bekliyor onlardan bahsedelim. Her zamanki gibi politik yazılarımız var. Liselerde örgütlenme üzerine yazımız ve bilimsel bir makalemiz, 8 Mart üzerine bir yazımız, öykümüz, okur mektuplarımız, bulmacamız, gündemden notlarımız var.

Şimdilik sana söyleyeceklerimiz bu kadar, içeride seni çok güzel bir sürü yazı bekliyor. Sen bu yazdıklarımızı belki okulda sıranda otururken, evinde oturup çayını yudumlarken, yemekhanede yemek yerken, yurttta arkadaşlarının yanındayken, üniversitede, parkta, sokaktayken okuyorsun, mekân önemli değil; çünkü unutma sevgili dostum kapitalizm her yerde bizim haklarımızı, özgürlüklerimizi, yaşam kalitemizi sınırlıyor. Kendine iyi bak dostum, gelecek ay görüşürüz. Unutmayın;

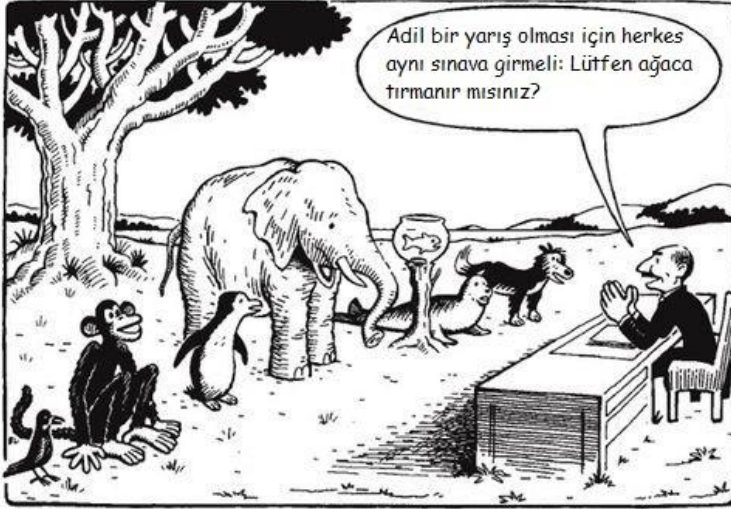
Ya ümitsizsiniz, ya da ümit sizersiniz.

Sabırsızlık Zamanı Fanzin Ekibi

“Adaletsizliği engelleyecek gücünüzün olmadığı zamanlar olabilir ama itiraz edemeyeceğiniz bir zaman asla olmamalı.”

Saniyeler, saatler, günler ardı ardına akarken, kapitalizmin paslanan/ işlemeyen çarkları ağır ağır ilerlemeye çalışıyor ama çürümüş yapısından ötürü gerileyen, eskiyen başka bir yön bulamıyor. Bu sebeple kapitalizmin paslı çarklarında var olan toplumlar, doğa ve yaşam çürümeye, bozulmaya yüz tutuyor. Toplumun birçok kesiminden milyonlarca insan günlük yaşantısında bile binlerce sorunla boğuşmak zorunda kalıyor. Marksizmin ortaya koyduğu; paslanan çarkları kökünden söküp atmak ve yerine sosyalist-komünist toplumu yaratmak gerektiğini bilmeyenler, karşılaştığı sorunlar karşısında afallıyor, çaresizleşiyor ve çözüm noktası bulamıyor. İşte tam da bu yüzden intiharlarda, cinnet geçirmeye, taciz-tecavüze, şiddete, cinayete kadar varan toplumsal sorunlarda günümüzde büyük bir artış gösteriyor. Kapitalizmin egemen olduğu dünyanın her yanındaki bütün bu sorunlar; tüketim kültürünün yaygınlaştırılması, çürümenin ve yozlaşmanın artması, ekonomik krizin, yoksulluğun, geleceksizliğin, yanı başımızda yaşanan savaşın, şovenizmin etkisiyle daha da perçinleniyor.

Bu noktada öğrenmeye ve değişmeye en açık olan, aynı zamanda değiştirmekte en dinamik davranan kesim “gençlik” olduğu için, burjuvazi gençliği fazlasıyla önemsiyor. Burjuvazinin

gençliği etki altına alabilmesi, kapitalizmin ayakta kalabilmesi açısından, burjuvazi için önemli. Çürüyen ve çürüten kapitalizm, var olduğu her yerde genç kesimleri kendi ideolojisiyle şekillendirmeye, gerçek yaşamdan koparmaya, üretimden çok tüketime yöneltmeye çalışıyor. İlk ve ortaokulları, liseleri, üniversiteleri, dershaneleri vs. içine alan eğitim sistemi, burjuvazinin gençliğe ulaşabildiği sayısız kanaldan biri. Ve kapitalist

eğitim sistemi öğrencilerin ilgi ve isteklerine göre olmayan, bilimden uzak, cinsiyetçiliği-milliyetçiliği besleyen bir biçimde işliyor. Öğrencileri bilimsel anlamda eğitmek şöyle dursun, yaşamdan kopuk ve düşünmeyen bireyler yaratılmaya çalışılıyor.

Gençlik ise işsizlik ve geleceksizlik kaygısı içerisinde ufuksuz-hedefsiz-amaçsız bir biçimde yaşamını sürdürüyor. Ne okula gittiği için mutlu, ne de yaşamını mutlu sürdürüyor, toplumun çoğunluğunun olduğu gibi emekçi kesimlere mensup geniş gençlik kesimleri sadece nefes alıyor ama yaşamıyor, hayattan gerçek anlamda keyif alamıyor. Yaşamı dar çerçevede, hayalleri sınırlı, ne yapacağını bilmez halde geçiriyor günlerini. İnsan ilişkilerini çıkara dayalı hale getiren kapitalizm sebebiyle yanındaki dostuna, sevdiğine güvenemiyor.

Aynı zamanda bütün bunlara başkaldıran bir gençlik de var. Günümüzde kapitalizm, artık ayakta kalabilen, güçlü ve insanları tamamen etkisi altına alabilecek bir sistem değil. Çünkü etki altına almak istediği gençlik, 3 öğün makarnayla besleniyor, 500 lira bursla ev kirasını-yurt ücretini, faturalarını, yiyecek-içeceğini, ulaşımını karşılamaya çalışıyor. Ve öğrenci gençlik bu şekilde kapitalizmin ekonomik, siyasal, sosyal krizlerini kendi yaşamından çok net bir biçimde görüp hissediyor. Tam da bu yüzden kapitalizmin denetiminde olan bir gençlik değil, kapitalizme kafa tutan bir gençlik de yetişiyor bir yanda. Ancak bu gençlik kapitalizm

tarafından özellikle eğitim sistemi, sosyal medya, TV vs. üzerinden kuşatılmış durumda.

Elbette ki kapitalizmin ufuk daraltan, sığ, bilimsel olmayan eğitim sistemine boyun eğen-kapitalizme boyun eğen bir gençlik olmamak gerekiyor. Kapitalizmle sürekli mücadele içerisinde olmalı ve hedefimiz olan sosyalist toplumu kurmaya odaklanmalıyız temelde. Ama kapitalizmin çarklarında yaşamaya çalışırken, yaşadığımız koşulların başkaları tarafından değiştirilmesini bekleyen ve kapitalizmin çarklarını döndürmeye yarayan bir gençlik olmayacağız. Bunu teorik olarak bilimsel sosyalizmi özümseyerek ve bulunduğumuz her alanda kapitalizmin çürüttüğü, bilincini bulandırdığı genç arkadaşlarımızla devrimci tarzda düşünen ve sorgulayan bir gençlik

yaratmak için yeni insan mücadelesinin eğitsel yanını örgütlemeliyiz. Gençlik içerisinde bilim/felsefe/sanat atölyeleri aracılığıyla Marksist-Leninist tartışmalar yapabilecek alanlar yaratmalıyız. Örneğin, üniversitelerde bilimsel olmamakla ve hayattan kopuk olmasıyla eleştirdiğimiz her dersi/bölümü Marksist perspektifle yorumlayıp atölyelerle/çalışma grupları

kurarak öğrenci gençlik olarak tartışmalar yürütmeliyiz. Aynı zamanda sosyal medya hesapları oluşturarak medyayı gençlik için verimli kullanabiliriz. Bu çalışma grupları sayesinde; kitap okuyan, araştıran ve ilgi duyduğu alanları Marksizmle yani gerçek bilimsel bir bakış açısıyla yorumlayan, amacı olan, üreten genç topluluklar yaratabiliriz. Bilimden sanata, mimarlıktan mühendisliğe, sağlığa, spora kadar ticarete dönüştürülmüş her şeyi bugünden başlayarak toplum için, toplumcu bir biçimde geliştirebiliriz. En önemlisi kapitalizmin her şeyi çürütmeye çalıştığı bu dönemde vakit kaybetmeden ilgi duyduğumuz alanı toplumsallaştırarak ve kapitalizmin bireyci, rekabetçi anlayışına karşı bilimsel araştırmalar yapan, devrimci ve toplumcu tarzda düşünen akademiler yaratarak ilk adımı atmalıyız!

Bu Senin Dilin

Miřa Faliz

Hep bir yere yetişmek ister gibi acelesi vardı. Bir işle meşgulken dünyada olup bitenleri kaçırmak istemezdi; nasıl olsa dünyası minicikti, tıpkı elleri gibi; ilgilenmekten çok keyif aldığı tarla işlerini yaparken çizik çizik olan elleri... Geceleyin annesiyle babasının düğün fotoğraflarına bakar, küçücük gözlerinden birkaç damla yaş akıtır, onlara gün içinde yaptığı şeyleri, halası yemek bulaşıklarını yıkayana kadar heyecanlı heyecanlı anlatır, içten içe bir övgü beklerdi. Fotoğrafta hiçbir değişiklik olmayınca da buruk bir tebessümle “Neysel zaten sizin aferin demeniz için yapmadım, halam yorulmasın diye yaptım.” der ve yatağına geçerdi.

Her yemek yiyişinde “Acaba onlar da yemek yedi mi?” diye uzun uzun düşünür, lezzetli bulduğı yemekleri gizli gizli saklayıp “Köyden dönerken çantama koyarım, ablaclar da yesin.” diye düşünürdü. Ama halası sakladığı şeyleri her defasında bulur, yüzünde bir tebessümle “Ben gideceğın zaman yenisini yaparım, onları götürürsün.” der ve onun ne kadar büyük bir kalbi olduğunu düşünerek defalarca yanağından öperdi.

Halasını o kadar çok sevmesine rağmen ailesini çok özler, ama tekrar oraya dönmek istemezdi. Evde onu bekleyen iki ablasının en büyük zevklerinden biri onunla dalga geçmekti, kendi buna ne kadar çok içerlese de minicik kalbinde ablalarının kapladığı yer çok büyüktü. Annesi ve babasıyla her gün yatmadan önce sohbet ediyordu zaten. Ama bu küçük kız için köy yaşamı eğlenceli olduğu kadar zorluydu da.

İlk başlarda hiç alışmadı, herkes onun bilmediğı bir dilde konuşuyor ve ondan bunları anlamasını bekliyordu, sonradan öğrendi ki bu dile “Arapça” adını vermişler. Türkçeyle birkaç devrik cümle kurabilen, bazen sadece kelimeleri bir araya getirip onunla iletişim kurmaya çalışan halası “Bu senin dilin, öğren.” derdi. Aynada hep dilini izler, Arapçaya benzeyen tarafını bulmaya çalışırdı küçük kız. Bazen komşular, akrabalar gelir, bağıra bağıra birkaç sözcük söyler, onu öpücöklere boğarlardı. Zamanla öğrendi ki bunlar sevgi sözcükleriymiş. Yavaş yavaş kendi dilini öğreniyordu ama yine de konuşurken farkında olmadan araya Türkçe sözcükler sıkıştırırdı.

Akşamları ninesi ona kalan birkaç dişıyla çekirdek ayıklar, o da bu ıslak çekirdekleri büyük bir keyifle yerdi. Çekirdek kabuklarından nefret ediyordu, madem atılacak, niye bu gereksiz şeyler vardı ki, zaten hep diline batıyorlardı... Her akşam çekirdek kabuklarına kinle bakar, onları parçalamaya çalışır, kabuklar bu defa ellerine batınca daha da öfkelenirdi. Bir gün bu durumdan sıkıldı ve ayçiçekleri ile konuşmak istedi ama ayçiçekleri hangi dili konuşurlar bilemedi.

Yatma vakti gelince o minicik ellerini halasının göğsüne koyar, kalp atışlarını büyük bir zevkle dinlerdi. Bazen kendi kalbini de yoklar bir elini sağ tarafa, bir elini sol tarafa koyar, kalbinin attığı yeri bulmaya çalışırdı, kalp atışını hissettiğı yeri sol taraf diye kodlar, “Bir daha asla sağımı ve solumu unutmayacağım.” diye kendine söz verirdi. Bazı geceler gökyüzündeki yıldızları altıya kadar sayabildiğı için altışar

altışar sayar, en sonunda yorgunluktan uyuyakalır ve damda uydukları için her sabah güneşle birlikte uyanırdı. Uyanınca hemen altını yoklar, “Ama ben sidikli değilim, yanlış kişiye geldin Güneş amca!” deyip güneşi kandırmanın verdiği mutlulukla yataktan kalkardı. Kendi yolluğunu kendi hazırlar, ekmeğe biraz tuzlu yoğurt veya salça sürerdi. Halası onu yere dökme diye uyarır, o ise her defasında yere döker ve “Yanlışlıkla” diye başlayıp cümlesini bitirmeden aşağıya, ahıra koşardı. Atın yanına gidip onu izler, bağıra bağıra ona birkaç sevgi sözcüğü söyler ve onu defalarca öperdi. At dilinde konuşmayı da öğrenmişti, at susup cevap vermeyince ata “Ben de bazen kendi dilimi anlamıyorum, boş ver .” deyip onu teselli ederdi. Tarlaya giderken utana utana ata biner ve ona atça

“Sırtın ağırınca inerim.” der ve yükü hafifletmek için su şişesini kucağına alırdı. “Büyüyünce ben de seni taşıyacağım.” diye atına söz verirdi.

Çiçeklerden en çok gülü, renklerden en çok kırmızıyı severdi. Gülce konuşmayı da öğrenmek istiyordu. Çünkü onların da kendi dilini öğrenmesini istiyordu. Onların da konuşmasını, her gün ne yaptıklarını anlatmasını istiyordu, hem zaten kendi de bazen atla konuşmaktan sıkılıyordu. Ama yine de onları çok seviyordu, çünkü yüreğinde sevgiden başka bir şey yoktu o güne kadar...

Bir gün başka köyden akrabaları geldi. Kendinden 3 yaş büyük bir çocukları vardı. Ama o kendi dilini konuşmuyordu, Türkçe konuşuyordu. Oyun oynarken ona dedi ki:

“Niye kendi dilinde konuşmuyorsun, halaların sana kızmıyor mu?”

“Benim dilim bu değilmiş, benim dilim Türkçeymiş, öğretmenim dedi bana.” Küçük kız bu duruma çok şaşırıldı.

“Sen de benim gibymişsin, sonradan öğrenmişsin kendi dilini.”

“Hayır, ben doğduğumdan beri Arapça konuşuyorum, ama sadece Araplar Arapça konuşur Türkiye’de yaşayanlar Türk’tür, Türkçeden başka bir dil konuşmak yasak bu yüzden. Büyüyünce öğretmenin sana da kızacak, bir daha sakın Arapça konuşmaya kalkma. Benim artık gitmem gerekiyor, bir dahaki sefere sen bize gel.”

Misafirler gitmişti, miniğin canı hiçbir şey yapmak istemedi, düşündü sadece düşündü, anlam veremedi, neden kendi dilini konuşmayı yasakladı ki öğretmen, ninesiyle hiç konuşamayacak mıydı artık, o zaman ona kim masal anlatacaktı? Gidip halasına sormaya karar verdi. “Hala, ben Türk müyüm Arap mı? Hala bizim Arapça konuşmamız neden yasak? Hala, hala...” Hala sustu, gözlerinden birkaç damla yaş düştü. Amcasına gitti küçük kız “Amca ben Türk müyüm, Arap mı?” Amca sustu, başını öne eğdi, cevap veremedi. Atın yanına gitti “Senin de dilini yasakladıkları için mi konuşmuyorsun, neden bize yasakladılar kendi dilimizi konuşmayı?”

Kimseden cevap alamadı küçük kız, hiçbir şey anlamıyordu. Burada sadece Türkler yaşarsa dedesi, halası, ninesi niye buradaydı? Sordu kız, sordu, güneşe sordu, bulutlara, çiçeklere sordu, böceklere... “Ben kimim, benim dilim ne? Burada kendi dilini konuşmak neden yasak? Bizim ülkemiz neresi? Biz buraya nerden geldik?” Herkes susmuştu, bu bir sır olmalıydı. Kendi de bu sırrı bilmemeliydi, belki boyu uzun olup memeleri çıkınca diğer kadınlar gibi, o zaman bilirdi. Ama o gün söz verdi, “Ben bu sırrı öğrenince kimseden saklamayacağım.”

Örgütlenme Üzerine

Gençliği, gençliğin hayallerini ve yapabileceklerini anlamak için çok da uzağa bakmaya gerek yok. Aynı sırada, aynı sınıfta bulunduğumuz, hayatlarını devam ettirebilmek için okulda olması gerektiği yerde çalışmak zorunda kalan bir sürü genç arkadaşımız var ve bu genç arkadaşlarımızın hepsi de bir şeylerden şikâyetçi...

Dayatılan eğitim sistemi, bizi gerçekten eğitmiyor mu, yoksa sadece sistemin kölesi olabilmemiz için bize ezberlememiz gereken kitaplar verip, kafamızı kaldırmadan ders çalışmak zorunda mı bırakıyor? Cevabı çok belli, her gün 8 saat okuldan sonra ileride bir yerlere gelebilmek için dershaneye gitmek, sıra arkadaşlarımızı birer rakip gibi

görmek, hayatımızın en güzel zamanlarında eve, kütüphaneye kapanıp ders çalışmak zorunda kaldığımız bir sistem bizi eğitmek değil köleleştirmek istiyordur. Peki ya sonrası? Eğer sizi torpille ileri atacak tanıdıklarınız yoksa onca emekten sonra istediğiniz mesleği elinize almak biraz uç bir noktada görünüyor. Staj ücretlerinin az olması, zorunlu din dersleri, içleri boşaltılmış ders kitapları, kaynak kitapların ve okuma kitaplarının bu kadar pahalı olması, devletin okullara polis diye gönderdikleri müdürler, müdür yardımcıları...

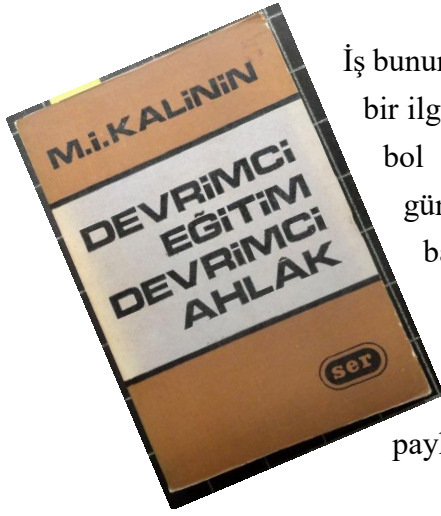
Peki, bunları niye yapıyorlar? Çünkü gençliğin günümüzdeki en dinamik, en ileri kesim olduğunu biliyorlar ve aslında kendilerince önlemler alıyorlar, her okulun önünde polisler devriye geziyor fakat bunların gençleri susturabilmek için yetersiz olduğunu, ne yaparlarsa yapsınlar gençliğin bu olaylara sessiz kalmayacağını bilmiyorlar. Gençler ufak bir rüzgâr esince fırtına koparacak, şu an ise sessiz bir şekilde güç topluyor.

Ama elbette yolu bilmeden yola çıkarsak ya kayboluruz ya yolda başımıza bir şeyler gelir bu yüzden gençliği temsil eden, yolu bilen devrimciler olarak yolu iyi öğrenmeli ve ulaşabildiğimiz her gence göstermeliyiz.

Öncelikle sıra arkadaşlarımızın bizim rakibimiz değil, sistemin birer kurbanı olduğunu bilmeli ve onlara anlayışla yaklaşmalıyız. Herkeste bir gelecek kaygısı var fakat bu geleceksizliğin sistemden kaynaklandığını, sadece çok

çalışarak bir yerlere gelemeyeceğimizi bilmeliyiz. Her insana ilgi duyduğu şeylerle yaklaşmalı, örgütlemeyle çalıştığımız insanların yaşamını bilmeli, zor zamanlarında onların yanında olabilmeyi ve onlara güvenebilmeyi öğrenmeliyiz.

İş bununla bitmiyor tabii, okullarda bize öğretilen şeylerin gerçek yaşamla pek bir ilgisi yok, bu yüzden kendi kendimizi eğitmeyi ilke kabul etmeliyiz. Bol bol devrimci yayın ve kitap okumalı ve insanlara yaklaşabilmek için güncel hâkim olmalıyız. Çevremizde insanların toparlanmaya başladığını anladıktan sonra küçük adımlarla başlamalı ve gördüğümüz haksızlıklar, yaşadığımız sorunlar karşısında sessiz kalmak yerine birlikte hareket edebilmeyi öğrenmeliyiz. B bunun için birbirimizle yeterince vakit geçirmeli, birbirimizi tanımalı ve ona göre görev paylaşımı yapmalıyız.

Her ay çıkardığımız fanzini okumalı, okutmalı ve toplumsal olaylarda gerek bildirilerle, afişlerle tepkimizi gösterebilmeliyiz, düşüncelerimizi anlatabilmeliyiz.

Marx'ın şu sözünü hiçbir sıra arkadaşımız unutmamalı diye düşünüyoruz; "Bir insanı değiştirmek istiyorsanız, yaşamını değiştirin." Sorunumuz sistemleyle, çözümümüz sistemi değiştirmek olmalı. Bunun için kolektif yaşamı iyi öğrenmeli ve elimizin uzandığı her yere kolektifi sokmayı denemeliyiz.

Bizler anti-faşist, anti-kapitalist ve anti-şoven gençler olarak sorunlarımızın çözümü olan sosyalizmin ancak gençlerin isyanı ve başkaldırısıyla kurulacağını ve bunun için gençliğin bilinçlenmesi, harekete geçmesi gerektiğinin farkında olmalı ve bu yolda ulaşabildiğimiz her gence bunu anlatabilmeliyiz diye belirtmek istiyoruz.

Antakya'dan Liseli DÖB'lüler

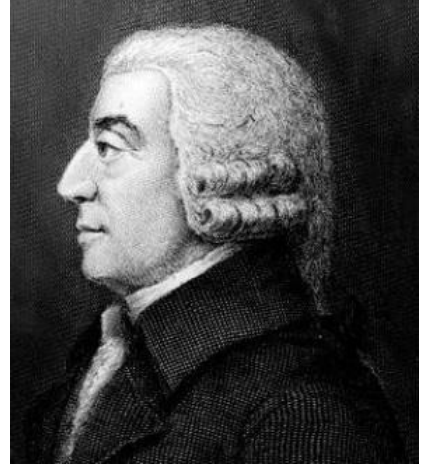

Sömürünün Kaynağı: Eleştiriden Anlamlandırmaya Anlamlandırmadan Praksise – II

Arno Doğan

a. Kullanım Değeri, Değişim Değeri ve Emek Değer Teorisi

Farklı metalar arasında eşitlikler olduğunu gözlemek herhangi biri için pek de zor bir şey değildir. Ancak, “Bu eşitliklerin kaynağı nedir?” sorusu yüzyıllar boyunca birçok büyük düşünür için kolayca cevap verilen bir soru olmamıştır. Bu sorunun ilk cevabı, 1776’da “Ulusların Zenginliği” adlı ünlü kitabında modern ekonominin babası olarak kabul edilen Adam Smith’ten geldi. Smith, “kullanım değeri” ile “değişim değeri” arasında ayrım yapan ilk kişidir. Bir metanın nicelik ve nitelik olarak iki farklı özelliği vardır. Değerin nitel boyutuna kullanım değeri, değer nicel boyutuna ise değişim değeri denir. Kullanım değeri, metanın kullanılırken elde edilecek fayda ile metayı

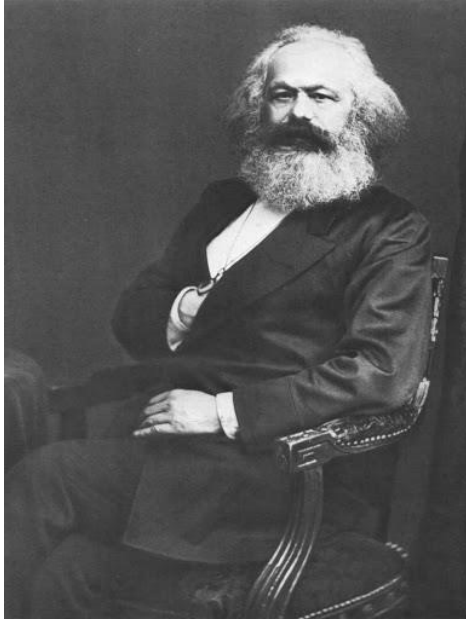
kullanacak olan bireyler tarafından belirlenir. Öte yandan, değişim değeri veya kısaca değer, meta üretimi sırasında kullanılan emek tarafından belirlenir. Dolayısıyla yukarıdaki sorunun ilk cevabı “emek” idi. Ancak, bu cevap oldukça dardı ve soruya tam anlamıyla uygun bir cevap veremedi, çünkü üretim sürecinde kullanılan sermayeyi hesaba katmıyordu ve tek başına “emek” kavramı çok fazla bir şey ifade etmiyordu. Ondan sonra, David Ricardo (1817) Smith’in değişim değeri hakkındaki fikrini geliştirdi ve bir metanın değişim değerinin “üretimi için gerekli olan emeğin miktarına bağlı olduğunu” söyledi. Bu tanımları yaparak, üretimde kullanılan sermayenin de değere sahip olduğunu ve ara malların değerinin, nihai malın değerini hesaplarken hesaba katıldığını belirtmiştir. Böylece, emek-değer teorisi;

- c 'nin üretim sürecinde kullanılan malzemelerin sabit sermayesi ve makinelerin yıpranma payı,
- L 'nin üretim sürecindeki emek süresinin miktarı,
- W , metanın (Almancada wert) cari (anlık) değeri olduğunu düşünürsek;

$$W = c + L' \text{dir.}$$

Smith'ten farklı olarak Ricardo, emekçinin yarattığı değer emekçiye ödenen ücrete eşit olmadığını keşfeder. David Ricardo, sömürünün kaynağını gerçek anlamda sezen ilk kişiydi. Hümanizm zaten ortaya çıkmış ve Avrupa'yı birçok alanda şekillendirmeye başlamış olsa da Ricardo'nun açıklaması hümanizm felsefesinin varlığına rağmen insan ve insan psikolojisine dayanmıyordu. Çalışmalarının tek amacı, verilen özel mülkiyetin varsayımı altında üretim sürecinin nasıl çalıştığını anlamaktır. Bu, insanlığı herhangi bir makine veya metadan farklı olmayan bir üretim faktörüne indirgemesine ve emeğin sosyal özelliklerini anlamasına engel oldu. Böylece sermaye birikimine neden olan şeyin sömürü olduğu sonucuna asla varamadı. Ancak, David Ricardo, kendisinde eksik bir şey olduğunun farkındaydı.

b. Emek Değer Teorisinin Tamamlanması

Emek değer teorisine son şekli Karl Marx tarafından verildi. İlk olarak Marx, emeğin sosyal bir olgu olduğunu ortaya koydu. Bilinç, tanrının bir yansıması değildir veya tanrısal bir özden gelmez; bilinç toplumda yaratılır. Üretim ilişkilerinde gerçekleşen faaliyet, insan faaliyetinin başlıca yerini alır. Dolayısıyla, bilinci toplumsal bir olgu olan üretim ilişkilerinden bağımsız olarak görmek imkânsızdır. Sonuç olarak, Marx'a göre, emek kavramı toplumsal özelliklerinden ayrı olarak kullanılamaz. Bunun yanında, Marx'ın önünde üretim teknik ve teknolojisindeki farklılıkların yarattığı bir sorun vardı. Ricardo'nun cevabı bu sorunu çözmedi çünkü bazı benzer ürünler farklı teknolojiler tarafından üretilebilir ve bu metaların Ricardo'nun tanımına göre farklı değerlere sahip olması gerekir. Bununla birlikte, özdeş metaların değişim değerleri arasında böyle bir ayrım olmadığı açıktır. Dolayısıyla, değer in özü "toplumsal olarak gerekli (soyut) emeğin toplam miktarı" olarak tanımlanır. İkincisi, "somut emek" ve "soyut emek" arasında ayrım yaptı. Soyut emek terimi, meta üreten emeğin tüm farklı türdeki heterojen (somut) türlerinin ortak özelliklerini tanımlamak amacıyla kullanılır. Farklı emek türleri arasında karşılaştırma yapabilmek için bu tür bir ayrım zorunluluktur zira her türlü somut emeği aynı seviyeye getirmeksizin bilimsel bir karşılaştırma yapmak olanaksızdır. Emek, materyalist ideolojinin sonucunda üretim ilişkilerinden ve tarihsel süreçten soyutlanmaz, fakat heterojenliğinden yani değişkenliğinden soyutlanır. Sonuç olarak, emek değeri teorisi "bir metanın değişim değeri, onu üretmek için gerekli olan toplumsal (soyut) emeğin toplam miktarı ile belirlenir" olarak tanımlanır. Ricardocu denklem Marx'la birlikte değişmez, ancak denklemin bileşenleri şimdi iyi tanımlanmıştır.

c. Sömürünün Kaynağı: Artı-Değer

Tanımı daha bilimsel hale getirmek ve hassasiyetini arttırmak bir amaçtan muaf değildi. Marx'ın temel amacı "İşçi sınıfının sömürülmesinin kaynağı nedir?" sorusuna somut bir cevap vermektir. İyi tanımlanmış emek değer teorisi ortaya başka bir sorunla çıkar: Eğer bir metanın değeri, onu üretmek

için gerekli olan toplumsal (soyut) emeğin toplam miktarı ile belirleniyorsa, kapitalist üretim biçimi tarafından metalaştırılan emeğin değeri ne olacak? İşgücünün (yeniden) üretimi için gerekli olan toplumsal emeğin toplam miktarı, bir işçinin hayatta kalabilmesi için gerekli olan emek miktarıdır. Bu miktara asgari geçim düzeyi denir. Böylece, kapitalist üretim biçiminde, üretim araçlarına sahip olan kapitalist, emeğin karşılığı olarak yalnızca işçinin yaşamını idame ettirmek için gerekli olan ücreti öder ama karşılığında işçiyi daha fazla çalışmaya ve daha fazla üretmeye zorlar. Örneğin, bir işçinin yaşamını idame ettirebilmek için günde 4 saatlik bir çalışma süresi yeterli olacaksa, kapitalist işçiyi 8 saat çalışmaya zorlar ve üretiminin sadece 4 saatini öder ve kalan 4 saatlik üretime el koyar. Üretimin el koyulan kısmına artı-emek, artı-emeğin sonucu olarak oluşan üretimin değerine artı-değer denir. Bu nedenle, üretim sürecindeki sosyal olarak gerekli emek zamanı miktarı (L), ikiye ayrılarak yeniden tanımlanabilir: emeğin ücretli kısmı olan değişken sermaye (v) ve artı-değer (s). En son, denklem şu hale gelir:

$$W = c + s + v$$

Kısaca, değer in özü Adam Smith tarafından “emek” olarak değerlendirildi ve Smith tarihteki ilk emek değer teorisini yarattı. Sonra David Ricardo, Smith’in teorisinin zayıf yönlerini ve eksikliklerini buldu ve kendini tatmin etmeyen bir emek değer teorisi geliştirdi. Marx, emek değer teorisini son olarak “bir metanın değişim değeri, onu üretmek için gerekli olan toplumsal (soyut) emeğin toplam miktarı ile belirlenir” olarak şekillendiren kişiydi. Dahası, emek sömürsünün kaynağını artı değer olarak buldu ve bu konuya şimdiye kadarki en bilimsel ve somut cevabı verdi. Şimdiye kadar da değişim değeri ve emek sömürsü hakkındaki teorilerin temeli bu temel üzerine inşa edilmiştir.

SONUÇ

Marx’ın, insan gerçekliğini anlama ve insanlığın kendisini insani bir şekilde gerçekleştirilmesinin önünde duran çelişkilerin yok edilmesi gibi bir amacı vardı. Bunu başarmak için Alman felsefesi ve İngiliz politik ekonomisinin yarattığı önyargılardan kurtulması gerekiyordu. Ana eleştirisi, her ikisinin de insanoğlunu bazı kavramlara veya nesnelere indirgemesine dayanıyordu. Alman ideolojisi, insanlığı bazı felsefi kavramlara, politik ekonomi ise insanlığı bir üretim faktörüne indirgemektedir. Dahası, Alman felsefesi gerçeklikten çok soyutlanmıştı ve sadece pratik yaşam için değil, kitaplar için fikirler üretiyordu. Ona göre, idealistler insan etkinliğinin farkındaydılar ve insan etkinliğini tarihi ve sosyal tabanından koparıp ele aldılar. Öte yandan, materyalistlerin toplumsal ve tarihsel koşulların farkında olmalarına rağmen aktiviteye gereken önemi vermiyorlardı. Politik ekonomi ise, işçi sınıfının kendilerini özgürce ve insani bir şekilde gerçekleştirmesinin önündeki çelişkileri göremedi. Bunun nedeni, politik iktisatçıların insanlığı insan olarak görmemeleri ve statükoyu korumak için bazı varsayımlar yapmalarıydı. Ancak Marx, her ikisindeki sıkıntıları da fark etti ve ikisini de kullanarak problemlere ve problemlerin kaynaklarına dair cevaplar üretti. Teorilerdeki problemlerin kaynaklarını kullanarak, teorileri gerçek hayatta sefaleti yeniden üreten Alman filozofların ve politik iktisatçıların aksine pratik yaşamda uygulanabilir ve hümanist* teoriler yarattı. Emek değer teorisi bu şekilde geliştirildi ve “İşçi sınıfının sömürülmesinin kaynağı nedir?” sorusuna somut bir cevap vermek amaçlandı. Emek değer teorisi ile artı-değer buldu ve sömürsünün kaynağını bu şekilde ortaya çıkardı.

*bu metinde hümanizm günlük hayatta kullanıldığı anlamıyla “insan sevgisi” anlamında kullanılmamış olup “bilim, felsefe ve sanatta insan odaklı olma (Tanrısal açıklamalardan kopma) anlamında kullanılmıştır. Hümanizm Avrupa’da skolastik düşüncenin yok olmasını sağlayan bir düşünce akımıdır.

Mirvan kızını hastaneye yetiştirmeye çalışıyordu. Hayatında ilk defa yalvarıyordu Tanrı'ya. Yardım istiyordu. Kızı yaşasın istiyordu. Nerden bilebilirdi her gün kızını eve götürmek için geldiği okula bir gün hastaneye götürmek için geleceğini. Kızı yaralıydı, kanlar içindeydi. Atılan her bombada yüreğine bir kurşun yemiş gibi hissediyordu. Parçalanan insan vücutları, kana bulanmış kitaplar, çığlık atan anneler, babalar ve çocuklar... Gözlerinin içine çaresizce bakan, yardım bekleyen insanlar... Kızı Haya ağlıyor, ölümden korktuğunu söylüyordu. Mirvan kızını teselli etmeye çalışıyordu:

“Dayan babacım. Dayan Kızım! Yetiştireceğim seni hastaneye. Korkmak yok. Sen babanın kızıydın. Güçlüsün sen. Derin derin nefes al, ver, al, ver. Hadi yavrum.” Haya ağlıyor, konuşurken zorlanıyordu.

“Korkuyorum baba. Çok korkuyorum. Her yerim ağrıyor.”

“Korkma yanındayım ben senin. Dayan biraz. Gör bak güzel olacak her şey. Sen iyileştikten sonra gideceğiz buralardan. Türkiye'ye gideceğiz. Uçak seslerinden korkmadan uyuyabileceksin. Sakın gözlerini kapatma bir tanem.”

Bir anda büyük bir çığlık attı Mirvan. Gene kâbus görmüştü. Vücudu tir tir titriyordu. Kızını kaybettiği günden beri bu kâbusları görüyordu. Haya'yı, okulu, bombaları, parçalanan çocukları, hastaneyi, kızını hastanede nasıl kaybettiğini. Suriye'den gelirken geride bıraktıklarını. Sınırdan geçerken feribottan düşüp ölen insanları... Annesini, babasını ailesini kaybedenleri... Çocukluk arkadaşı Asaf'ı. Asaf çok yardımsever bir doktordu. Yaralı kadınlardan birini tedavi ederken kafasına gelen kurşunla ölmüştü. Hüngür hüngür ağlıyordu. İliklerine kadar hissediyordu çaresizliği. Özlüyordu. Evini, yasemin kokulu bahçesini, ailesini, kızını. Haya'yı çok özlüyordu. Haya “Yaşam” anlamına geliyordu. Yaşamak en çok kızının hakkıydı. Yaşamak en çok çocukların hakkıydı. Fakat savaş çocuk tanımıyordu. Ve şair ne güzel söylüyordu: “Çocuksun sen sesindeki tipiye tutulduğum. Çocuksun sen ve bu dünya sana göre değil.” Değildi evet. Bu dünya çocuklara göre değildi. Sakallı askerler gibi öldürüyorlardı çünkü. Bütün kalemler kana bulanmıştı. Anneler acı ve gözyaşı içindeydi. Bunları düşünürken acı çekiyordu Mirvan. Gecenin acılarını örtmesini istiyordu. Kalkıp bir bardak su içti. Artık uyumak zorundaydı. Sabah erkenden işe gitmesi gerekiyordu. Mirvan kâğıt toplayıcılığı yaparak geçimini sağlamaya çalışıyordu. Eşine ve çocuklarına bakmak zorundaydı. Yatağında bir süre sağa sola doğru hareket ettikten sonra uyuyakalmıştı.

Sabah saat 5 gibi uyanıp yollara koyuldu. Hava soğuktu. Ellerini ovuşturup duruyordu. Kural suydu: Erken uyanan kazanırdı. Diğer işçilerden erken uyanıp kâğıtları toplayan ilk kendi olmalıydı.

Zordu kâğıt toplayıcısı olmak. Elleri yara bere içinde kalıyordu insanın. Her türlü pisliğin içine elini daldırman gerekiyordu. Bir de insanlar aşağılıkmişsin gibi davranıyordu. Acıyan gözlerle bakıyordu bazen. Hele birde Arapça konuşmaya başladığın zaman... Acı nefrete dönüşüyordu gözlerde. Sözlerine de yansıyor bu tabii. Sorgulamalar başlıyordu.

“ Neden geldiniz buraya?”

“ Vatanınızda kalıp savaşıydınız.”

“ Mahvettiniz ülkemizi.” Ne söylerse söylesin kimse anlamayacaktı onu. Bu yüzden susmayı tercih ediyordu. Ana diliyle bile konuşmak gelmiyordu içinden. Oysa insan en iyi ana diliyle ifade eder kendini, acısını, sevincini, mutluluğunu. Ana dilinden bile nefret etmeye başlamıştı. Çöpleri karıştırırken sürekli düşünüyordu. “ Kolay gelsin” dedi kendinden emin bir ses. Uzun boylu, kısa saçlı, gözlüklü, güler yüzlü genç bir kadın. Sırtında kabarık çantası, elinde bir tomar gazeteyle: “ Bunları size getirdim. Buyurun.” dedi. Mirvan konuşmadı. Gazeteleri alıp işine devam etti. “Emeğinize sağlık.” Dedi arkadaki sevgi dolu ses. Sonra da oradan uzaklaştı. İnsanların ona böyle davranmasına alışkın değildi. Şaşırmıştı biraz. Genelde gün boyunca hakarete uğradı çünkü.

Aksama kadar çalıştıktan sonra eve gelen Mirvan oğlu Muhammed’in üzgün olduğunu fark etti. Hiçbir şey yemiyordu. Annesi ile babası ne kadar zorlasa da ağzından tek kelime alamamışlardı.

“ Oğlum Muhammed konuşsana neden yemiyorsun yemeğini? Yemeği mi beğenmedin? İnsanlar yiyecek bile bulamazken. Hadi anlat babam. Okulda mı bir şey oldu? Muhammed onaylarcasına salladı başını. Okuldaki arkadaşlarının onu sevmediğini, onunla iletişim kurmadığını anlattı. Herkes ona pis Suriyeli diye bağırdıyordu. Bugün sınıf arkadaşları toplanıp dövmüşlerdi Muhammed’i.

“ Ben sevmiyorum burayı. Geri dönmek istiyorum.” diyor kaşları çatık ağlamaklı bir ses tonuyla.

“ Oğlum ne diyorsun sen. Geri dönemeyiz oraya. Savaş devam ediyor. Burada yaşamaya alışmalıyız. Başka çaremiz yok. Sen şanslısın üstelik. Okulda gidiyorsun. Okulda gidemeyen çalışmak zorunda olan bir sürü çocuk var.”

Muhammed kalkıyor sofradan. Bir köşeye çekilip kafasını dizlerine gömüyor. Annenin aldığı lokma boğazına takılıyor. Mirvan eşikle göz göze geliyor. Bir süre bakıştıktan sonra dışarı çıkıp sigarasını içiyor. Gökyüzü ıslık ıslık bu akşam. Gökyüzünü seyrediyor. Düşünüyor sürekli düşünüyor. Elinden hiç bir şey gelmiyor. Telefonu eline alıp haberlere bakıyor. Suriyeliler ile mahalle sakinleri arasında tartışma çıkmış. Bu tartışma şiddetlenerek saldırıya dönüşmüş. Evler zarar görmüş, arabalar yakılmış, Suriyeli bir genç yaralandığı için hastaneye kaldırılmış. Mahalle polisler tarafından ablukaya alınmış. Ne kadar yanılmış Mirvan Türkiye’ye geldiği zaman rahatlayacağını sanarak. Ayağının altındaki kedi mırlamaya başlayınca ayağıyla itekliyor kediyi Mirvan. Evine geçip uzanıyor günün yorgunluğunu atmak için.

Kalabalık bir caddedeydi. Güneş tepede. Sokak satıcılarının sesleri ile korna sesleri birbirine girmişti. İnsanların arasında bağırdı duruyordu Mirvan. “Haya nerdesin kızım nerdesin?” deyip

bulunduğu alanda dört dönüyordu. “ Kızım neredesin?” Durduruyordu önüne geleni: “Haya’yı gördünüz mü? Kızım o benim. Kaybettim kızımı gördünüz mü?”, “La” (hayır) diyor herkes. “Kızımı gördünüz mü? Kırmızı bir mont vardı üstünde. Kaybettim onu. Lütfen bana yardım edin.” Saatlerdir aradı kızını. Bulamadı. Kaldırımın üzerine oturdu çaresizce. Halep üzerine üzerine geliyordu sanki. Minik bir el dokundu omzuna. “ Baba neredesin seni arıyorum kaç saattir. Hadi gel benimle seni çok güzel bir yere götüreceğim.” Haya babasının elinden tutup onu ormanlık bir yere götürüyordu. Her yer yemyeşildi. Kuşların sesi büyülüyordu insanı. Temiz havayı reyhan kokusuyla beraber içine çekiyordu. Zeytin ağaçlarının olduğu bahçelerden geçip, Halep'in tarihi sokaklarına doğru yürüyorlardı. Haya babasına doğru bakarak:

“Ben okuma yazma öğrendim biliyor musun baba. Bak şimdi defterimdeki yazıyı ne kadar hızlı okuyacam.” Montunun cebinden küçük bir defter çıkarıyor Haya. Okumaya başlıyor:

“Dünyaya bir daha gelirim, ne kadar tank, tüfek ve silah varsa hepsini eritip saz, cümbüş ve zurna yapacağım.”

“ Nasıl baba güzel okudum değil mi?”

Çok güzel okudun deyip kucağına alıyor kızını. Yanağına büyük bir öpücük konduruyor. Dolaşmaya devam ediyorlar. Sokak sanatçıları “ Fairouz” ‘dan parçalar seslendiriyor. İnsanlar alkış tutuyor. Kadınlar dans ediyorlar kahkaha atarak. Dondurmacı amca geçiyor “ Dondurmammm varrr. Çikolatalı, sakızlı, meyveli dondurmaaaaa.” diye bağırıyor. Haya babasından dondurma istiyor. Kızına dondurmasını alıp yürümeye devam ediyorlar. İleride bir adam gülümseyerek bakıyor Mirvan'a. Çocukluk arkadaşı Asaf'ı görüyor. Koşarak sarılıyorlar. Asaf, Ernesto Che Guevara baskılı tişörtünü giymiş. Gözlerinin içi gülüyor. Oturup çay içiyorlar beraber. Derin bir sohbet başlıyor. Çocukluk anılarından bahsediyorlar sık sık. Asaf, Nizar Kabbaninin şiir kitabını hediye ediyor Mirvan'a. Mirvan şiir kitabını incelerken bir bölüm ilişiyor gözüne:

“Bunun için çekiyorum isyan bayrağını!

Kediler gibi boğazlanmaya götürülen milyonlar adına

Göz kapakları çıkarılanlar adına

Dişleri sökülenler adına

Sülfirik asitte eriyenler adına, kurtçuklar gibi

Mahrum olanlar adına,

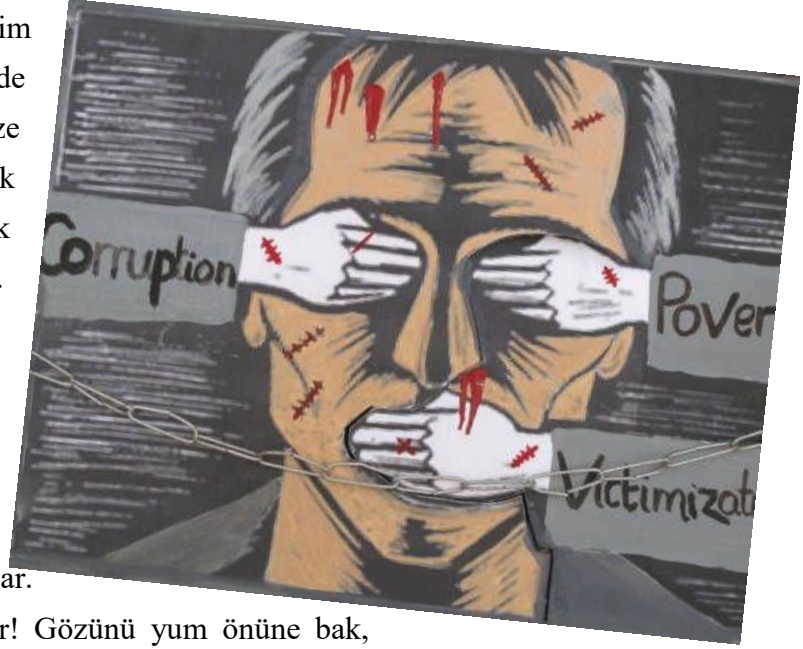
Sesten, fikirden, dilden.

Çekeceğim isyan bayrağını

Telefonun alarmıyla uyanıyor Mirvan. İlk defa çok üzülüyor rüyasının bitmesine.”

Sistemin Mi, İnsanın Mı Tasarımı?

Mimarlık, tasarım, güzel sanatlar veya konservatuar okuyanlar/bu alanda çalışanlar bilir. Burada isim her şeydir. Piyasa, satış, reklam... Sadece ürünün reklamı da değil kendinizin reklamı. Bu bölümlerden herhangi birinde eğitim gördüyseniz veya bu bölümlerde okuyan birini tanıyorsanız size söyleyecekleri son derece nettir; çok zor. Bunu lütfen bir tıp, hukuk zorluğunda olduğunu düşünmeyin. Zor olmasının en önemli sebebi duygusal ve psikolojik yükümlülük aslında. Gördüğünüz tavır son derece net; piyasanın reklamı olmazsan ismin silinir. İş yapamazsın adını bile anmazlar.

Sanattan aforoz edilirsin, bu kadar! Gözünü yum önüne bak, sindir, sus! Taciz mi görüyorsun? Sus! Irkçılık? Sus! Hırsızlık, yalancılık, depresyon, intihar... Bugün eğitim hayatın için değil; kariyerin için de sus. Sana büyük bir imkân bahşedildi; bu sistemin yüzü olmak; patronun daha fazla sömürebilmesi ezibilmesi için uygun ürünleri; ortamı hazırlamak...

Sanatçı insanın nasıl hissedeceğini tasarlar; mimar toplumların; şehirlerin yaşamını; moda tasarımcı bir kişinin imajını tasarlar; endüstriyel tasarımcı nasıl yaşayacağını...

Konuşan bir tasarımcının olmasını kim ister ki? Mücadeleye çağıran bir sanatçıyı? Şehrin yüzünü ileriye dönük hale getiren bir mimarı? İnsanı ayaklarının üstünde; patronun karşısında tutacak modacıyı? Sağlıklı, insani yaşamı destekleyen örgütleyen bir tasarımcıyı hangi patron ister?

Hiçbir sistem kendi düşmanını yaratmak istemez elbet. O yüzden sizi kendi tasarımı haline getirir. Akademisyenlerine güzel paralar kazandırır; lüksün içinde kaybolmalarını sağlar. Tabii bunu sadece kendisi için hırsızlık yapan akademisyenlerine yapar. Diğerlerini ise boğar; hele öyle boğar ki yozlaştığını fark ettirmez bile; yavaş yavaş ısıtır suyunu. Kalanlar? Atılanları duymadınız sanırım?

100 kişi girerse okula 10 koyun çıkar. Susan, akıllı uslu duran, işini yapan, hiç itiraz etmeyenlerin çarçabuk mezun edilip piyasaya salınıverdiğini görürsün, bir an önce tasarlasın o çamurlu dünyayı diye. Sonra kalanları görürsün; sessiz sedasız okuldan atılanları, uyuşturucu batağına saplanıp kalanları, sağlığıyla boğuşanları, tacize uğrayanları, ırkçılığı görenleri, parası olmayanları, intihar edenleri, pes edenleri, çekip gidenleri...

İlk seneler başlayan çatlak sesler azalır gitgide, sen bile susarsın farkına varmadan. Hakaretlere,

küfürle göz yummaya başlarsın. Mutsuzlaşırın. Sanatın temelinde tasarımın temelinde olan ileriye bakma, mücadele etme sökülüp alınır elinden. Ne sanatın kalır ne tasarımın, ne de sen... Çözemezsin niye mutsuzlaştığını, niye sessiz sessiz haykırdığını çözemezsin. Ta ki anlayana kadar; yüzü geleceğe, daha iyiye, ileriye dönük olmayan sanatın, tasarımın var olmayacağını görünceye kadar. Susarak öldüğünü görünceye kadar.

Ya susmaya devam eder boyun eğer mezun olursun. Piyasaya çıkar gerçek anlamda piyasaya çıkar-peşkeş çekilir, patrona boyun eğersin. Sonra bir başka hoca öğrencisine isyan eder; “Türkiye’de tasarım-sanat piyasası çok bozuldu; herkes kopya işler yapıyor; ortada ürün yok”. Sen de bu makinenin bir başka dişlisi olursun. Melankolinde boğulursun veya kocaman lükslerde kaybolursun. Sonra bir başka tasarımcıya piyasanın ne kadar bozulduğundan dem vurur; ertesi gün aynı piyasanın içinde kaybolursun.

Ya da ayağa kalkarsın. Hep beraber ayağa kalkarsın. Bu döngüyü bozarsın. Bozamazsan bir iz bırakırsın. Peki nasıl? Nasıl yapmalı ne yapmalı ki hem yaşamalı hem de tasarlamalı? Bu zincirin ne kadar büyük bir parçası olduğumuzu nasıl fark etmeli? Yarın yaşamı tasarlayan olacağımızı nasıl

görmeli? Ama nasıl? Basit olacak ama birlikte. Bu bölümlerde eğitim alanlar basit bir biçimde sanki özellikle yapılmış gibi; bir eğitim almadığını fark etmiştir. Biz yıllarca birbirimize öğretmek yaşadık. Eğitimimizin kendisi o kadar soyut ve bireyseldi ki hocanın basit bir biçimde kırmızıyı sevmeyişi kırmızıdan kaçır hale getirdi

bizi. Biz birbirimizden öğrendik kıızı sevmeyi.

Bu alanda olan tüm tasarımcılara, mimarlara, sanatçılara sesleniyorum: yetmedi mi? Söylenip sızlanmak; kendi aramızda fısıltıyla dertlenmek yetmedi mi? Piyasadan dem vurup piyasada yaşamaya çalışmak yetmedi mi? Dünyanın hangi mesleğinde boyun eğmek var ki biz boyun eğer hale geldik? Boyun eğen sanatlar, tasarımlar öğütledik insanlara... Boyun eğen sanatçılar, tasarımcılar mimarlar haline geldik. Yetmedi mi? Ayağa kalkma savaşı artık bize de gelmedi mi? dışarıdan, yukarıdan, tanrısal gözlerle; üzgün, melankolik tanrıçılık oyununu oynamak yetmedi mi? İnsanlığımızı özledik; onun için ürettiğimiz insanı özledik; kullanıcıyı değil. Üretimi özledik, kar marjını değil. Vicdanımızı özledik...

Bizim alanda bir söz vardır “Tasarımcı uyumaz”, ama bu kış uykusu bize yetti.

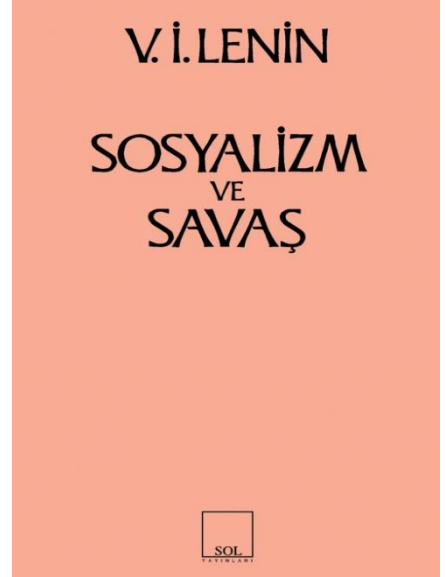
Eskişehir’den Bir Sabırsızlık Zamanı Okuru

Gençliğin Savaşa Karşı Tavrı Üzerine

K. Taylan Kızıldağ

Yoğun bir süreçten geçiyoruz. Sermaye sınıfının içinde bulunduğu ekonomik ve siyasal kriz yaşadığımız topraklarda giderek derinleşiyor. Yaşamın her yanında işçi, emekçilerin sorunları giderek büyüyor ve çözülmez bir hal alıyor. Bu çelişkileri derinleştiren ve sermaye sınıfının politik olarak içinde bulunduğu çıkmazı, keşkemেকেşi ifade eden en iyi şey şu anda dinci-faşist iktidarın sermayenin ve emperyalistlerin desteğiyle açık bir şekilde yürüttüğü dış savaştır. Faşist devletin başından beridir içinde taraf olarak yer aldığı, dinci-faşist gerici çeteleri beslediği, desteklediği, koruduğu Suriye savaşında artık savaş doğrudan orduların, tankların ve topların devreye girdiği, dinci-faşist iktidarın çok daha büyüyebilecek bir savaşı kışkırttığı bir minvalde ilerlemeye başladı. Esad'ın Rusya'nın desteğiyle İdlib'te cihatçı çeteleri büyük bir hızla süpürmesinin ardından, durumun geri dönülmez bir noktaya vardığını fark eden dinci-faşist iktidar ve sermaye sınıfının faşist partileri "Yıkılsın Suriye, Yansın İdlib" sloganlarını atmaya başladı. Bu çapsiz faşistlerin kullandığı ifade aslında sermaye sınıfının Suriye savaşının en başından veridir özlemediği durumu ifade etmektedir. Suriye savaşı başladığından bu yana dinci çeteleri her anlamda destekleyen, Rojava'ya üç kez işgal ve ilhak amaçlı saldırılar düzenleyip, Rojava devrimini boğmak isteyen dinci-faşist iktidar artık son noktaya geldiğinin farkında. Başından beridir taraf olduğu, dinci-faşistlere her tür açık desteği sunduğu, IŞİD gibi insanlık düşmanı unsurların doğrudan dinci-faşizm tarafından yaşadığımız topraklardan Suriye'ye ihraç edildiğini bilmeyen yok. Dinci-faşist çeteler eliyle yürüttüğü savaşta Türk tekelci sermaye sınıfı artık doğrudan askeri birlikleriyle, tank, top, insansız hava araçları yani her türlü savaş aracıyla savaşın açık tarafı durumundadır. Sermaye sınıfı Suriye ile birlikte üç ülkede bir biçimiyle savaşın içindedir. Şu anda devreye Rusya'nın girmesiyle imzalanan ateşkes iki taraf için de bir güç toplama ve daha sert çatışmalara hazırlanmak için bir bekleme süresinden başka bir şey değildir. Zaten uluslararası diplomatik görüşmeler ve mutabakatlar karşılıklı zaman kazanma ve birbirinin ardından iş çevirmek dışında bir şey değildir. Soçi ve Astana mutabakatlarının çökmesi böyle okunabilir. Gelelim Libya'ya... RTE ve çevresinde toparlanmış tüm gerici güçler, Libya savaşına dahil olarak Akdeniz'deki doğalgaz ve petrol yataklarından açgözlü bir şekilde daha fazla ekonomik çıkar elde etmek ve aynı zamanda son kalan İhvancı kalıntıları kurtarmak için dinci-faşist çeteler ve özel birlikler ile birlikte savaşın bir parçası durumunda. Ve uzun yıllardır savaşın hiç durmadığı Güney Kürdistan'da da aynı şekilde binlerce asker, tank, top ile içeride yürüttüğü bu savaşı Güney Kürdistan burjuvazisinin desteğiyle 'Xakurke-Haftanin' hattında gerilla güçlerine karşı yürütmektedir.

Yaşadığımız topraklarda işçi sınıfının, emekçi kesimlerin, gençliğin geniş kesimleri sermaye sınıfının ve dinci-faşist iktidarın içinde bulunduğu durumu çok iyi gözleyebiliyor. İçeride açlık, sefalet, intiharlar, işsizliğin çığ gibi büyüdüğü bir ortamda, emekçi yığınların devrim mücadelesini

bastırabilmek için her türlü aracı kullanmakta beis görmeyenler, şovenizm zehrini kullanarak halkların ve özellikle gençliğin bilincini bulandırmaya çalışıyor. Uzun süredir sert bir kapışmanın sürdüğü, örgütlü zor, baskı ve saldırı ile yönetmeye çalışan Türk tekelci sermaye sınıfı gerçek anlamda bir varlık yokluk savaşının içindedir. Ancak bu kadar kapsamlı ve yaygın bir savaş durumunun sadece şovenizmi yükseltmek veya gündemi değiştirmek için çıkartıldığını belirtmek sıg bir yaklaşım olacaktır. Sınıf savaşımında burjuvazi açısından savaş siyasetin başka araçlarla sürdürülmesinden başka bir şey ifade etmez. Bu açıdan bakıldığında dinci-faşizmin uluslararası arenada elini güçlü tutmak ve içeriye hem güçlüyüm mesajı vermek, hem toplumu her türlü zorla terörize etmek hem de şovenizm zehrini geniş emekçi kesimlerinin üstünde Demokles kılıcı gibi sallamak için askeri anlamda sahada olduğunu belirtebiliriz. Dünya genelinde hegemonya kurma çatışmasının geldiği noktada Türkiye gibi gücü sınırlı ve belli olan siyasal aktörler ipte oynayan cambazlar gibi oluşan siyasal boşluklardan yararlanmaya çalışmaktadır. Peki gelişen bu savaşın emekçi kesimler, işçi sınıfı, gençler, kadınlar açısından getirecekleri bir zafer mi yoksa tam tersine daha fazla açlık, yoksulluk, sömürü, yıkım mı olacak? Her gerici savaş gibi dinci-faşizmin ve sermaye sınıfının içinde bulunduğu bu savaşın emekçilere, yoksullara daha fazla vergi yükü, daha fazla zam, sefalet, işsizlik getireceğinden kimsenin kuşkusuz olması. Bu savaşın yaşadığımız topraklarda yaşayan emekçilerdeki karşılığı, savaşın gerçek anlamda kabul edilmediği ve bizleri

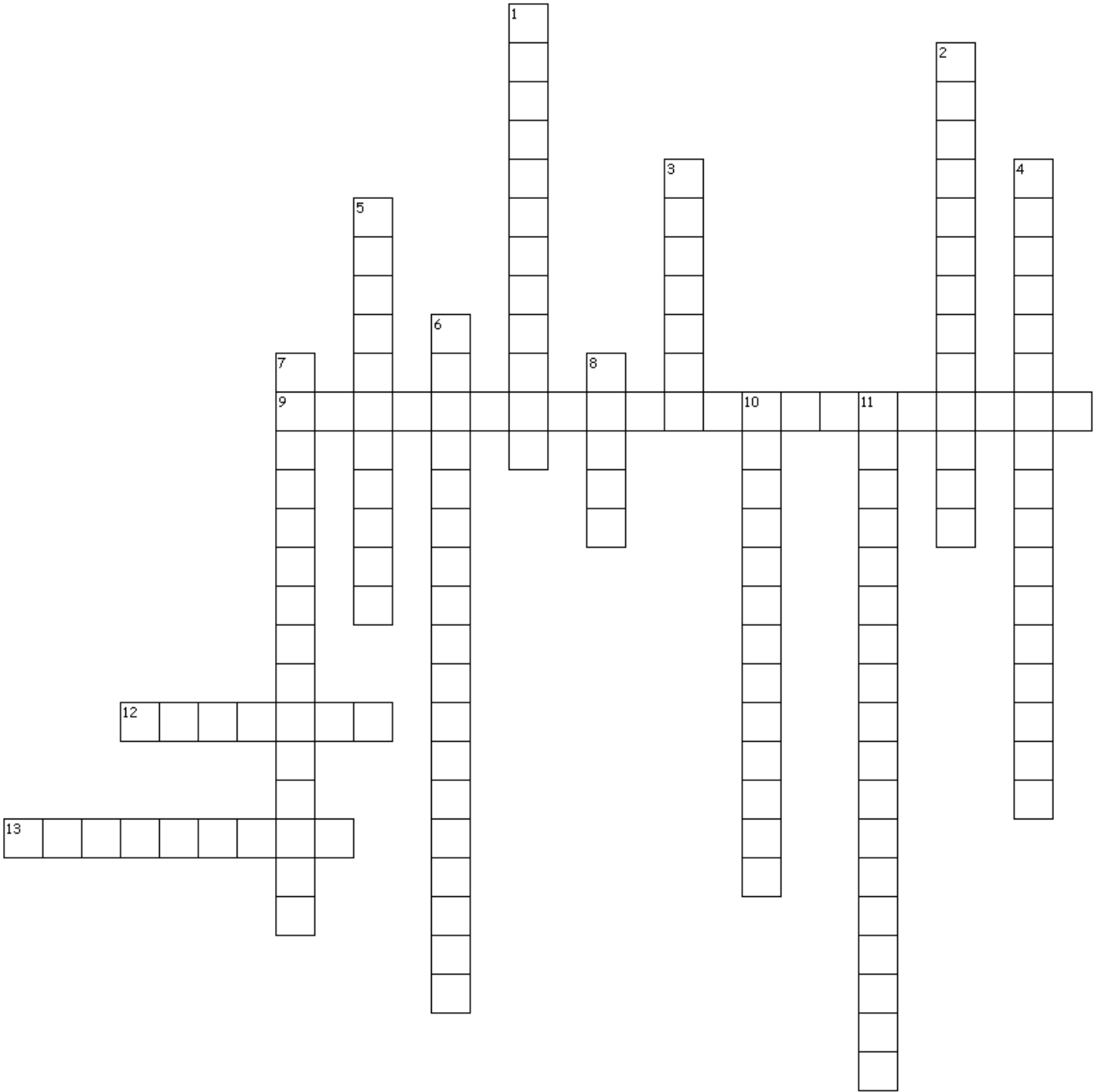

yoksullaştırılanların, insanların ölümüne sebep olanların iktidarda olanlar olduğudur. Sosyal medyada savaş hayır tweetlerinin bir gecede yüzbinlerce atılması, sosyal medyadan tutuklanan ve gözaltına alınan gazetecilerin şimdiden onlarca kişiyi bulmuş olmasına rağmen, halkların gerçek anlamda acı, gözyaşı ve yoksulluk getirecek bu gerici savaşa karşı olduğunu gösterir.

Burjuva lağım medyasının muzaffer bir hava yaratmasına rağmen, Rusya'daki görüşmelerde ortaya çıkan tablo bile durumu iyi özetlemektedir. İşte sermaye sınıfının ve dinci-faşizmin böylesine sıkıştığı, ayaklanma rüzgarının her işçi ve emekçinin kafasında estiği, gençliğin artık bu düzenden umutlarını kestiği bir ortamda savaş karşıtlığı bir tarafı belirtmek anlamına geliyor. Ancak salt bir savaş karşıtlığı ve burjuvaziye barış çağrısı yapmak, sınıf savaşımından hiçbir şey anlamamış olmak demektir. Bizi ezen, sömüren, aç bırakan, baskı uygulayan faşizme ve sermayenin egemenliğine karşı en geniş kesimlere asıl düşmanın içeride olduğunu anlatmalıyız. Halkları köleleştirmek isteyenleri açık bir şekilde teşhir etmek ve cüretli adımlar atmaktan çekinmemeliyiz. Safların gerçek anlamda netleştiği bugünlerde öğrenci gençliğin ve genç işçilerin safi devrim cephesinin safi olması ve bizleri geleceksizliğe mahkum edenlerin iktidarına karşı siyasal mücadele büyütülmeli!

Çünkü ancak bir halk devrimi kalıcı ve sürekli bir barışı tesis edebilir, ve ancak işçi sınıfının ve müttefiklerinin iktidarı gerici savaşlara son verebilir, gençliğe gerçek özgürlüğü verebilir. Bunun için bulunduğumuz her alanda, okulda, lisede, üniversitede, sokakta savaş karşıtlığı halka anlatılmalı ve savaşın getirdikleri farklı yöntemlerle teşhir edilmeli ve buna dair pratikler örgütlenmeli! Burjuvazi bir varlık-yokluk savaşında olduğunu en yetkili ağızlarından ifade ederken, bizlere düşen rol ve tarihsel sorumluluk militan mücadelenin örgütlenmesidir!

BULMACA

13	4	1	11	7	6	12	9	2	8	10	5	3
----	---	---	----	---	---	----	---	---	---	----	---	---

Soldan Sağa

9. Siyasal ve ekonomik gücün ve devlet yönetiminin soyluların elinde bulunduğu sistem.
12. Batı Edebiyatı'nın ilk büyük eserleri kabul edilen Ilyada ve Odyssea destanlarının yazarı.
13. Yılda iki kez tekrarlanan ve Güneş'in yarımkürelerde en büyük açılarla düştüğü günlerdir. Bulunulan yarımküreye göre gündüzlerin veya gecelerin, kısaltmaya veya uzamaya başladığı tarihlerdir.

Yukarıdan Aşağıya

1. Kış mevsimi anlamına gelen, Ahmed Arif'in Hasretinden Prangalar Eskittim şiirinde "Art arda kaç ..." diye geçen sözcük.

2. Dine dayalı yönetim biçimini tanımlamak için kullanılan terim.

3. Bir malın satılmasını ve gönderilmesini engellemek amacıyla alınan önlem, yasal yasak.

4. Nefreti de alayı da kadını ve kadınsılığı aşağılamak üzerinden kurulan dil.

5. Cemal Süreya'nın Üvercinka şiirinde geçen kelime "... "den dünyaya doğru giden bir tramvaydayız.

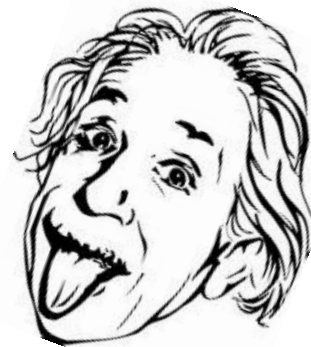
6. Düşüncüyü maddenin üzerinde tutan, var olan her şeyin düşünceden türetildiğini savunan, maddi gerçekliğin bulunmadığını iddia eden felsefi akım.

7. Yapıtlarında Toroslar'ı, Çukurova'yı, Çukurova insanının acı yaşamını, ezilmesini, sömürülmesini çarpıcı bir biçimde ortaya koyan yazar.

8. Üstünde çok durma, ayak direme, üsteleme, direnme anlamlarını taşıyan sözcük.

10. İngiliz Edebiyatı'nın klasiklerinden olan, William Shakespeare'in yazdığı ünlü oyun.

11. Albert Einstein tarafından 1905'te "Hareketli Cisimlerin Elektrodinamiği Üzerine" makalesinde açıklanan fizik kuramının önağı.

Devrimci Öğrenci Birliği - DÖB

@DOBirligi

@dobirligi68